

Samþykktir Frjálsa lífeyrissjóðsins

1. Nafn sjóðsins og heimili

- 1.1. Sjóðurinn heitir Frjálsi lífeyrissjóðurinn. Heimili hans og varnarþing er í Reykjavík.

2. Hlutverk sjóðsins

- 2.1. Hlutverk sjóðsins er að ávaxta iðgjöld sjóðfélaga og tryggja eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri samkvæmt ákvæðum samþykktra þessara.
- 2.2. Lífeyrissjóðurinn starfar samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997. Lífeyrissjóðurinn skal ekki hafa með höndum aðra starfsemi en þá sem nauðsynleg er til að sinna hlutverki sínu og er ekki heimilt að inna af hendi framlög í öðrum tilgangi.

3. Sjóðfélagar

- 3.1. Allir einstaklingar geta orðið aðilar að sjóðnum.
- 3.2. Óheimilt er að neita manni um aðild að lífeyrissjóðnum á grundvelli heilsufars hans, aldurs, hjúskaparstöðu, fjölskyldustærðar eða kyns.
- 3.3. Sjóðfélagi er sá einstaklingur sem greitt er fyrir, greiðir eða hefur greitt iðgjald til sjóðsins og á hjá honum réttindi. Réttthafi er einstaklingur sem greitt er fyrir, greiðir eða hefur greitt viðbótarframlag til séreignar í sjóðinn og á í honum inneign.
- 3.4. Sjóðfélagi er heimilt að flytja iðgjöld og þar með réttindi sem þeim fylgir milli lífeyrissjóða þegar að töku lífeyris kemur. Aðild að sjóðnum fellur niður ef sjóðfélagi eða réttthafi fær útborguð réttindi sín eða inneign í einu lagi.
- 3.5. Frjálsa lífeyrissjóðnum er heimilt að taka við greiðslu frjálsrar og bundinnar séreignar og viðbótartryggingaverndar úr öðrum lífeyrissjóðum vegna þeirra einstaklinga sem kjósa að flytja inneign sína úr öðrum sjóðum.
- 3.6. Stjórn sjóðsins er heimilt, í samráði við rekstraraðila, að semja við stjórnir annarra lífeyrissjóða um samruna þeirra við lífeyrissjóðinn. Stjórnin skal gæta þess að réttur sjóðfélaga verði ekki skertur við samrunann og jafnframt að hann sé ekki bættur á kostnað sjóðfélaga hinna sjóðanna.

4. Stjórn

- 4.1. Stjórn sjóðsins skal skipuð sjö sjóðfélögum, þremur skipuðum af stjórn Arion banka hf. og fjórum kosnum af sjóðfélögum. Tveir aðalmenn skulu kosnir á hverjum ársfundi sjóðsins til tveggja ára í senn. Arion banki hf. skal skipa tvo varamenn og tveir varamenn skulu kosnir á ársfundi sjóðfélaga til eins árs í senn.
- 4.2. Framboð til stjórnar skal tilkynna sjóðnum með sannanlegum hætti með a.m.k. sjö daga fyrirvara.
- 4.3. Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á að starfsemi sjóðsins sé í samræmi við lög nr. 129/1997, reglugerðir sem settar eru samkvæmt þeim og samþykktum þessum, sbr. 29. gr. 129/1997.
- 4.4. Hæfi stjórnarmanna skal vera í samræmi við 31. gr. laga nr. 129/1997.
- 4.5. Stjórn sjóðsins skal kjósa sér formann og skipta með sér verkum að öðru leyti. Formaður boðar til stjórnarfunda og skal halda fund ef einhver stjórnarmanna krefst þess. Um það sem gerist á stjórnarfundum skal haldin gerðabók sem undirrituð skal af þeim er fundinn sitja.

- 4.6. Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á skipun endurskoðunarnefndar í samræmi við 2. mgr. 108. gr. a. laga nr. 3/2006, um ársreikninga.
- 4.7. Stjórn sjóðsins er ákvörðunarbær þegar meirihluti stjórnarmanna sækir fund eða varamenn koma í þeirra stað. Mikilvæga ákvörðun má þó ekki taka nema allir stjórnarmenn hafi haft tæk á því að fjalla um málið, sé þess kostur. Einfaldur meirihluti atkvæða ræður úrslitum á stjórnarfundum.
- 4.8. Stjórn sjóðsins kemur fram fyrir hönd hans og skuldbindur hann. Stjórnin getur veitt stjórnarmönnum eða öðrum heimild til þess að skuldbinda sjóðinn, skv. gildandi fjárfestingarstefnu hans.
- 4.9. Arion banki hf. skal annast daglegan rekstur sjóðsins skv. rekstrarsamningi sem stjórn sjóðsins og Arion banki hf. gera þar að lútandi. Þetta samkomulag skal sent Fjármálaeftirlitinu eða öðru hlutað-eigandi stjórnvaldi til kynningar.

5. Ársfundur

- 5.1. Ársfundur sjóðsins skal halda fyrir lok júní ár hvert. Rétt til setu á ársfundi eiga sjóðfélagar, réttthafar, stjórnarmenn sjóðsins og fulltrúar þeirra aðila sem sjóðurinn hefur gert samstarfssamning við. Stjórnin skal boða fundinn á sannanlegan hátt með þriggja vikna fyrirvara. Ársfundur er löglegur sé löglega til hans boðað. Skyld er stjórninni að boða til aukaársfundar, ef meirihluti stjórnar telur ástæðu til, eða ef sjóðfélagar sem að eiga samanlagt 10% af atkvæðamagni í sjóðnum krefjast þess skriflega og tilgreina fundarefni. Aukaársfundur skal boða á sama hátt og ársfundur. Um fundarsetu og atkvæðisrétt á aukaársfundum gilda sömu reglur og á ársfundi.
- 5.2. Atkvæðisréttur á ársfundum eiga sjóðfélagar og réttthafar. Atkvæðamagn fer eftir inneign þeirra í séreignarsjóði við næstliðin mánaðamót og hlutfallslegri inneign í tryggingadeild, en með hlutfallslegri inneign í tryggingadeild er átt við hlutfallslega skiptingu eigna tryggingadeildar m.v. áunnin réttindi sjóðfélaga. Atkvæðisréttur á ársfundi er varðar einstakar deildir sjóðsins er bundinn við þá aðila sem eiga réttindi eða inneign í viðkomandi deild.
- 5.3. Ef sjóðfélagi getur ekki mætt á sjóðfélagafund getur hann gefið öðrum umboð til að fara með atkvæðisrétt sinn. Umboðið þarf að vera skriflegt og vottfest af tveimur vitundarvottum og bundið við tiltekinn fund.
- 5.4. Dagskrá ársfundar:
 - 5.4.1. Skýrsla stjórnar.
 - 5.4.2. Kynning ársreiknings.
 - 5.4.3. Gerð grein fyrir tryggingafræðilegri athugun.
 - 5.4.4. Gerð grein fyrir fjárfestingarstefnu sjóðsins.
 - 5.4.5. Kosning stjórnar og varamanna þeirra.
 - 5.4.6. Kjör endurskoðanda. Tillögur um endurskoðanda þurfa að berast stjórn sjóðsins eigi síðar en viku fyrir ársfund.
 - 5.4.7. Tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins, þegar slíkar tillögur liggja fyrir. Um tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins fer samkvæmt ákvæðum 21. greinar.
 - 5.4.8. Laun stjórnarmanna.
 - 5.4.9. Önnur mál. Tillögur til ályktunar, sem taka á fyrir á ársfundi, þurfa að berast stjórn sjóðsins eigi síðar en viku fyrir ársfund.

- 5.5. Reikningsár sjóðsins er almanaksárið. Reikningar skulu endurskoðaðir af löggiltum endurskoðanda í samræmi við lög nr. 79/2008, um endurskoðendur, og skal ársreikningurinn gerður í samræmi við lög, reglur og góða reikningsskilavenju.
- 5.6. Við sjóðinn skal starfa endurskoðunarnefnd. Hún skal skipuð þremur mönnum hið minnsta eigi síðar en mánuði eftir ársfund, og starfar í samræmi við 108. gr. a.-d laga nr. 3/2006, um ársreikninga.

6. Tryggingafræðileg athugun

- 6.1. Stjórn lífeyrissjóðsins skal árlega láta reikna út fjárhag sjóðsins og skal niðurstaða athugunarinnar vera hluti af reikningsskilum lífeyrissjóðsins um hver áramót sbr. 39. gr. laga nr. 129/1997. Athugun skal framkvæmd af tryggingafræðingi eða öðrum þeim sem hlotið hafa viðurkenningu Fjármálaeftirlitsins til slíks starfs. Fyrir 15. maí ár hvert skal senda Fjármálaeftirlitinu hina tryggingafræðilegu athugun.
- 6.2. Hrein eign lífeyrissjóðsins til greiðslu lífeyris ásamt núvirði framtíðariðgjalda skal vera jafnhá núvirði væntanlegs lífeyris vegna þegar greiddra iðgjalda og framtíðariðgjalda. Áætlun um framtíðariðgjöld og væntanlegan lífeyri skal miðuð við sjóðfélaga á þeim tíma sem tryggingafræðileg athugun tekur mið af.
- 6.3. Leiði tryggingafræðileg athugun á tryggingadeild í ljós að meira en 10% munur er á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga samkvæmt grein 6.2. er stjórn lífeyrissjóðsins skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sjóðsins. Sama gildir ef munur samkvæmt tryggingafræðilegum athugunum á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga hefur haldist meiri en 5% samfellt í fimm ár.
- 6.4. Ef eignir tryggingadeildar sjóðsins sem tryggja eiga lágmarkstryggingavernd eru samkvæmt tryggingafræðilegri athugun hærri en áfallnar skuldbindingar skv. 6.2. er stjórn sjóðsins heimilt að verja allt að mismuni til aukningar í frjálsri séreign. Aldrei skal þó slík úthlutun hagnaðar leiða til þess að tryggingafræðileg staða sjóðsins sbr. 6.2. verði neikvæð. Fyrsta úthlutun hagnaðar skal framkvæmd eftir reikningsárið 2001 og á fimm ára fresti frá þeim tíma.
- 6.5. Ef eignir tryggingadeildar, að viðbættu endurmati og frádregnu mati á fjárfestingargjöldum, eru meira en 10% lægri en áfallnar skuldbindingar við tryggingafræðilegar athuganir tvö ár í röð er stjórn sjóðsins heimilt að lækka áunnin réttindi og lífeyri sjóðfélaga hlutfallslega skv. tillögu tryggingafræðings sjóðsins. Barnalífeyri skal þó ekki lækka.
- 6.6. Aðgerðir skv. 6.3., 6.4., og 6.5 skal kynna á ársfundi og skrá í viðauka í samþykktir.

7. Fjárfestingarstefna

- 7.1. Stjórn lífeyrissjóðsins skal móta fjárfestingarstefnu og ávaxta fé sjóðsins með hliðsjón af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma með tilliti til ávöxtunar og áhættu. Stjórn lífeyrissjóðsins skal ávaxta fé sjóðsins skv. 36. gr. og 36. gr. a. laga nr. 129/1997, um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.
- 7.2. Stjórn sjóðsins er heimilt að skipta sjóðnum upp í deildir með mismunandi fjárfestingarstefnu, enda sé fjárfestingarstefna hverrar deildar innan þess ramma er þessi grein setur og sérhver sjóðfélagi hafi val um í hvaða deild, eða deildum, inneign hans er ávöxtuð. Sjóðfélagi getur flutt inneign sína á milli deilda og er sjóðnum heimilt að innheimta kostnað við flutningana skv. gjaldskrá sjóðsins.
- 7.3. Ef að nýr réttthafi velur sér ekki sjálfur deild með ákveðinni fjárfestingarstefnu er hann sjálfkrafa settur í Ævilínu þar sem að iðgjöld og inneign færast á milli deilda eftir aldri án kostnaðar. Flutningur skv. Ævilínu fer þannig fram að inneignin er flutt á milli deilda í jöfnum áföngum á fimm árum með þeirri undantekningu að flutningur á inneign réttthafa sem hefja útgreiðslu séreignarsparnaðar er framkvæmdur í heilu lagi. Iðgjöldum, sem berast eftir að flutningur inneignar á milli deilda er hafinn, er ráðstafað óskipt í þá deild sem inneign flyst í.
- 7.4. Stjórn sjóðsins er heimilt að útbúa sérstakar reglur um lán til sjóðfélaga.

8. Tryggingavernd

- 8.1. Í Frjálsa lífeyrissjóðnum er starfrækt séreignardeild og tryggingadeild. Deildirnar eru fjárhagslega aðskildar. Báðar deildirnar lúta sömu stjórn. Útborgun og öflun réttinda lúta ákvæðum II. og III. kafla I. 129/1997.
- 8.2. Frjálsi lífeyrissjóðurinn býður þrjá kosti til öflunar lágmarkstryggingaverndar. Sjóðfélagar geta valið milli þessara kosta við inngöngu í sjóðinn og sama gildir um þá sjóðfélaga sem aðild eiga að sjóðnum við gildistöku samþykka þessara. Ef nýr sjóðfélagi velur sér ekki sjálfur ákveðna samtryggingarleið er hann sjálfkrafa settur í Frjálsu leiðina.
- Erfanlega leiðin. Lágmarkstryggingavernd tryggð með blöndu séreignar og samtryggingar. Greiðslur ellilífeyris úr tryggingadeild hefjast þegar sjóðfélagi er 82- 85 ára sbr. gr. 8.6.
- Frjálsa leiðin. Lágmarkstryggingavernd tryggð eingöngu í samtryggingu.
- Tryggingaleiðin. Lágmarkstryggingavernd tryggð eingöngu í samtryggingu.
- 8.3. Sjóðfélagi ber að greiða til sjóðsins það lágmarksiðgjald sem sjóðurinn áskilur til öflunar lágmarks-tryggingaverndar í samræmi við þá samtryggingarleið sem valin er, sbr. grein 8.2 og 9.1. Sjóðfélagi er heimilt að greiða til sjóðsins iðgjald umfram lágmarksiðgjald sem greiðist í frjálsa séreign í Erfanlegu leiðinni og Frjálsu leiðinni en greiðist í tryggingadeild í Tryggingaleiðinni. Sjóðfélögum í Tryggingaleiðinni er þó heimilt eins og öðrum sjóðfélögum að gera samning um viðbótarlífeyris-sparnað sem felur í sér greiðslur í frjálsa séreign, sbr. grein 8.5.
- 8.4. Iðgjöldum til Frjálsa lífeyrissjóðsins er ráðstafað til frjálsrar séreignar, bundinnar séreignar og tryggingadeildar. Val sjóðfélaga á samtryggingarleið til lágmarkstryggingaverndar, sbr. gr. 8.2. ræður því hvernig iðgjaldi hans er ráðstafað.
- 8.5. Einstaklingum er heimilt að gera samning um greiðslu viðbótariðgjalds í séreignardeild sjóðsins. Frjáls séreign myndast af því viðbótarframlagi sem varið er til séreignarmyndunar. Frjáls séreign er að fullu séreign réttthafans og erfist samkvæmt erfðalögum. Frjálsa séreignin er laus til útborgunar frá 60 ára aldri. Útborgun er þó aldrei laus fyrr en tveim árum eftir fyrstu innborgun.
- 8.6. Bundin séreign myndast af þeim hluta iðgjalds til öflunar lágmarkstryggingaverndar sem varið er til séreignarmyndunar í Erfanlegu leiðinni. Bundin séreign er að fullu séreign réttthafans og erfist samkvæmt erfðalögum. Þessi séreign skal greidd með jöfnum greiðslum frá lífeyrisaldri til 82-85 ára aldurs skv. vali sjóðfélaga en þá taka við greiðslur úr tryggingadeild til æviloka. Ef sjóðfélagi velur að greiðslum bundinnar séreignar ljúki áður en 85 ára aldri er náð mun fjárhæð mánaðarlegs ellilífeyris úr tryggingadeild lækka sbr. töflu T4.
- 8.7. Iðgjöld sem greidd eru til tryggingadeildar Frjálsa lífeyrissjóðsins veita réttindi sem falla að ákvæðum III. kafla I. 129/1997. Greiðsla ellilífeyris úr tryggingadeild skv. Frjálsu leiðinni hefst við 70 ára aldur, skv. Erfanlegu leiðinni þegar sjóðfélagi er 82-85 ára og skv. Tryggingaleiðinni við 67 ára aldur og er til æviloka. Réttindaöflun í tryggingadeild ræðst af aldri sjóðfélaga við greiðslu iðgjalds, upphæð iðgjalds og lengd iðgjaldsgreiðslna svo og upphafstíma lífeyrisgreiðslna. Töflur T1 og T2 kveða á um réttindi sem aflað er með innborgun iðgjalda og skoðast sem hluti af samþykktum þessum. Réttindaöflun samkvæmt töflu T1 er miðuð við aldur sjóðfélaga í lok þess launamánaðar sem iðgjald er greitt af til lífeyrissjóðsins. Réttindin eru verðtryggð og breytast í samræmi við breytingar á vísitölu neysliverðs til verðtryggingar frá þeim launamánuði sem iðgjald er greitt af til vísitölu neysliverðs fyrir þann mánuð sem lífeyrir er greiddur fyrir. Miðað skal við að iðgjöld standi á öllum aldursskleiðum undir réttindum sem veitt eru samkvæmt réttindatöflum sjóðsins miðað við þær forsendur sem notaðar eru við tryggingafræðilega athugun sjóðsins. Myndist misræmi þar á milli vegna breyttra reikniforsendna, skal stjórn sjóðsins í samráði við tryggingafræðing sjóðsins gera tillögu um nýjar réttindatöflur. Í breytingum á samþykktum skal kveðið á um gildistöku dag taflnanna og hefur slík breyting réttindataflna ekki áhrif á þau réttindi sem áunnist hafa fyrir gildistöku dag hinna nýju taflna.
- 8.8. Eftir að taka lífeyris hefst skulu greiðslur frá tryggingadeild taka sömu breytingum og vísitala neysliverðs til verðtryggingar.

9. Iðgjald

- 9.1. Iðgjald til Frjálsa lífeyrissjóðsins er frjálst en lágmarksiðgjald (nú 12%) er tilgreint í 2. gr. laga nr. 129/1997, sbr. þó V. bráðabirgðarákvæði laga nr. 129/1997, sbr. lög nr. 167/2006. Iðgjald til lágmarkstryggingaverndar ræðst af vali sjóðfélaga skv. grein 8.2.
- Erfanlega leiðin. 3,40% í samtryggingu og 6,55% í bundna séreign.
- Frjálsa leiðin. 7,95% í samtryggingu.
- Tryggingaleiðin. 12% í samtryggingu.
- Lágmarkstryggingavernd miðast við að innborgun hefjist við 25 ára aldur.
- 9.2. Iðgjald sem greitt er umfram iðgjald til lágmarkstryggingaverndar er sjóðfélaga frjálst að ráðstafa til lífeyrissparnaðar og viðbótartryggingaverndar, sbr. 5. gr. laga nr. 129/1997.
- 9.3. Lágmarksiðgjald skv. 9.1. skal reiknað af heildarfjárhæð greiddra launa og endurgjalds fyrir hvers konar vinnu, starf eða þjónustu. Stofn til iðgjalds skal vera allar tegundir launa eða þóknana fyrir störf sem skattskyld eru skv. 1. mgr. 1. tölul. A-liðar 7. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt. Til gjaldstofns skal þó ekki telja hlunnindi sem greidd eru í fríðu, svo sem fatnað, fæði og húsnæði, eða greiðslur sem ætlaðar eru til endurgreiðslu á útlögðum kostnaði, t.d. ökutækjastyrki, dagpeninga og fæðispeninga. Að öðru leyti vísast til 3. gr. laga nr. 129/1997.
- 9.4. Iðgjaldsstofn manns vegna vinnu hans við eigin atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi skal vera jafnhá fjárhæð skv. 2. mgr. 1. tölul. A-liðar 7. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt, sbr. 58. gr. þeirra laga.
- 9.5. Launagreiðanda ber að halda eftir iðgjöldum starfsmanna sinna og standa skil á þeim mánaðarlega ásamt eigin iðgjaldahluta. Gjaldldagi iðgjalda hvers mánaðar er 10. næsta mánaðar. Eigi greiðsla sér ekki stað innan þess mánaðar, skal innheimta vanskilavexti þá sem Seðlabanki Íslands heimilar innlánsstofnunum hæst að taka frá gjaldldaga til greiðsludags. Launagreiðendum og sjálfstæðum atvinnurekendum ber að tilkynna lífeyrissjóðnum ef þeim ber ekki lengur að standa skil á lífeyrsgjaldi þar sem þeir hafa hætt starfsemi eða launþegar þeirra hafa látið af störfum.
- 9.6. Sjóðfélagar og réttihafar bera ekki ábyrgð á skuldbindingum sjóðsins með öðru en iðgjöldum sínum.
- 9.7. Iðgjöld sjóðfélaga, sem launagreiðandi hefur sannanlega haldið eftir af launum hans, en ekki staðið skil á til sjóðsins, svo og mótfamlag launagreiðandans, skal þrátt fyrir vanskilin meta að fullu til réttinda fyrir viðkomandi sjóðfélaga við úrskurð lífeyris, enda hafi sjóðnum verið kunnugt um þessi vanskil, sbr. 9.8. og 9.9. Þó ber lífeyrissjóðurinn ekki ábyrgð á réttindum sjóðfélaga vegna þeirra iðgjalda sem glatast við gjaldþrot og Ábyrgðasjóður launa ber ekki ábyrgð á, skv. ákvæðum laga nr. 88//2003 um Ábyrgðasjóð launa. (Um er að ræða stjórnarmenn og stjórnendur gjaldþrota fyrir-tækis, maka þeirra og skyldmenni, skv. nánari reglum stjórnar Ábyrgðasjóðs launa).
- 9.8. Eigi sjaldnar en á hálfis árs fresti skal senda sjóðfélögum og réttihöfum yfirlit yfir greidd iðgjöld vegna þeirra. Yfirlitinu skal fylgja áskorun til sjóðfélaga að gera án tafar athugasemdir ef vanhöld koma í ljós á iðgjaldaskilum. Hafi athugasemdir frá sjóðfélaga, staðfestar með launaseðlum, ekki borist sjóðnum innan 60 daga frá dagsetningu yfirlits og sjóðnum ekki verið kunnugt um iðgjaldakröfuna, er sjóðurinn einungis ábyrgur fyrir réttindum á grundvelli iðgjalda þessara að því marki sem þau fást greidd. Samhliða yfirliti þessu skal eigi sjaldnar en einu sinni á ári senda upplýsingar um áunninn og væntanlegan lífeyrisrétt sjóðfélaga, rekstur og fjárhagsstöðu sjóðsins og breytingar á samþykktum. Sömu upplýsingar skal senda þeim sjóðfélögum sem náð hafa ellilífeyrisaldri. Lífeyrissjóðnum er heimilt að skila yfirlitum skv. þessari grein með rafrænum hætti til sjóðfélaga óski sjóðfélaga eftir því.
- 9.9. Senda skal lokaaðvörun til launagreiðenda ef iðgjöld samkvæmt innsendum skilagreinum hans hafa verið í vanskilum í þrjá mánuði frá eindaga. Formlega innheimtu skal hefja innan 15 daga frá útsendingu lokaaðvörunar.

- 9.10. Iðgjöld í vanskilum, sem sanna má með innsendum launaseðlum, skulu innheimt með sama hætti og skilagreinar launagreiðenda. Lokaaðvörðun til launagreiðenda skal senda innan 90 daga frá dagsetningu yfirlits samkvæmt 9.8. Um innheimtu fer að öðru leyti eftir 9.11.
- 9.11. Öllum innborgunum launagreiðenda, hvort heldur sem þær berast með nýrri skilagrein eða öðrum hætti, skal ráðstafa til greiðslu elstu ógreiddra iðgjalda og vanskilavaxta launagreiðenda og skapa réttindi samkvæmt því. Sjóðnum er þó heimilt að víkja frá þessari reglu í því tilfalli þegar hafin hefur verið formleg innheimta iðgjalda í vanskilum sbr. grein 9.9. fyrir ákveðið tímabil og fullnægjandi trygging hefur fengist fyrir greiðslu iðgjalda, vanskilavaxta og innheimtukostnaðar vegna þess tímabils. Ennfremur ef lög kveða á um annað samanber meðferð mála á greiðslustöðvunartímabili launagreiðenda. Skilagrein telst ógreidd þar til innborgun nægir til fullrar greiðslu skilagreinarinnar og áfallinna vanskilavaxta á hana.
- 9.12. Stjórn sjóðsins er heimilt, að fenginni skriflegri beiðni einstakra sjóðfélaga, að draga af inngreiddum iðgjöldum þeirra upphæð sem svarar til fyrir hann og maka hans, vegna persónuþrygginga, þ.e. sjúkra-, sjúkdóma-, og/eða heilsuþryggingar, hjá viðurkenndu váttryggingafélagi. Þó aldrei þannig að iðgjald til lágmarkstryggingaverndar skerðist. Jafnframt er stjórn sjóðsins heimilt að halda áfram að ráðstafa iðgjaldi til viðbótartryggingaverndar til kaupa á líftryggingu vegna samninga sem réttihafar höfðu gert þess efnis fyrir 1. nóvember 2012. Um útborgun fer eftir 11. gr. laga nr. 129/1997.
- 9.13. Stjórn Frjálsa lífeyrissjóðsins er heimilt fyrir hönd sjóðsins að kaupa endurtryggingu hjá viðurkenndu váttryggingafélagi og/eða gera samstarfssamning við annan lífeyrissjóð um áhættudreifingu.
- 9.14. Frjálsa lífeyrissjóðnum er heimilt að bjóða upp á samning um séreignarsparnað og viðbótartryggingavernd í samræmi við ákvæði laga nr. 129/1997 og reglugerð með lögnum þar um.
- 9.15. Greiði sjóðfélagi af hærri árslaunum en 12 milljónum kr. til sjóðsins skal endurgreiða til frjálsrar séreignar sjóðfélagans þann hluta iðgjalda hans sem greiddur hefur verið til framreiknings örorku- og makalífeyristryggingar umfram viðmiðunarmörk, sbr. grein 11.3 og töflu T3. Endurgreiðslan skal fara fram fyrir lok júlí og miðast við innborguð iðgjöld vegna iðgjaldatímabila næstliðins árs. Framangreind viðmiðunarfjárhæð launa tekur breytingum í byrjun hvers árs í samræmi við breytingu á vísitölu neysliverðs til verðtryggingar í janúar 2007, 266,2.

10. Ellilífeyrir

- 10.1. Mánaðarlegur ellilífeyrir er greiddur frá 70 ára aldri til æviloka skv. Frjálsu leiðinni og Erfanlegu leiðinni en frá 67 ára aldri skv. Tryggingaleiðinni. Hafi sjóðfélagi valið Erfanlegu leiðina sbr. grein 8.2. hefjast greiðslur úr tryggingadeild þó ekki fyrr en greiðslum úr bundinni séreign lýkur, sbr. þó grein 11.13. Réttindaöflun ræðst af innborguðu iðgjaldi og aldri sjóðfélaga við greiðslu iðgjalds sbr. meðfylgjandi töflu T1. Réttur til ellilífeyris fellur úr gildi við andlát.
- 10.2. Sjóðfélagi sem valið hefur Frjálsu leiðina getur flýtt töku ellilífeyris úr tryggingadeild fram til 60 ára aldurs eða frestað fram til 75 ára aldurs og sjóðfélagi sem hefur valið Tryggingaleiðina getur flýtt töku ellilífeyris úr tryggingadeild fram til 60 ára aldurs eða frestað fram til 72 ára aldurs. Í báðum samtryggingarleiðum lækkar eða hækkar fjárhæð mánaðarlegs ellilífeyris sbr. töflu T2. Sjóðfélagi sem valið hefur Erfanlegu leiðina getur flýtt töku ellilífeyris úr bundinni séreign til 60 ára aldurs eða frestað fram til 85 ára aldurs. Hafi sjóðfélagi ekki sótt um greiðslu ellilífeyris þegar viðmiðunaráldri er náð skv. gr. 10.1. skal litið svo á að sjóðfélagi hafi kosið að fresta töku lífeyris.
- 10.3. Sjóðfélagi sem valið hefur Tryggingaleiðina og greiðir iðgjald eftir að 67 ára aldri er náð aflar lífeyrisréttar fyrir iðgjöld sín samkvæmt töflugildum fyrir samsvarandi aldur í Frjálsu leiðinni. Miðast þau réttindi við 70 ára lífeyrisaldur en heimilt er að flýta töku lífeyris frá þeim aldri og lækkar þá rétturinn samkvæmt töflu T2. Iðgjöld sem greidd eru eftir að taka lífeyris er hafin veita réttindi eftir ákvæðum sem gilda um þá leið sem sjóðfélagi hefur valið og er lífeyrir endurúrskurðaður við 70 ára aldur.
- 10.4. Við töku ellilífeyris fyrir 67 ára aldur í Tryggingaleiðinni og fyrir 70 ára aldur í Frjálsu leiðinni ráðstafar sjóðfélagi elli- og örorkulífeyrisréttindum sínum endanlega og á því ekki sjálfstæðan rétt til örorkulífeyris eftir það. Hafi hann áunnið sér viðbótarrett til ellilífeyris með iðgjaldsgreiðslum eftir að hann

hóf töku lífeyris skal endurúrskurða honum ellilífeyri hafi hann orðið fyrir orkutapi sem nemur 50% eða meira.

11. Örorkulífeyrir

- 11.1. Sjóðfélagi á rétt á örorkulífeyri til 70 ára aldurs, skv. Erfanlegu leiðinni og Frjálsu leiðinni, og til 67 ára aldurs skv. Tryggingaleiðinni ef hann verður fyrir orkutapi sem metið er 50% eða meira, hefur greitt til lífeyrissjóðs í a.m.k. tvö ár og orðið fyrir tekjuskerðingu af völdum orkutapsins. Örorkulífeyrisréttur er jafn áunnum ellilífeyrisrétti. Uppfylli sjóðfélagi öll eftirfarandi skilyrði skapast framreiknaður réttur skv. grein 11.3.
 - 11.1.1. Sjóðfélagi hefur uppfyllt skyldu til lágmarkstryggingaverndar með greiðslum til sjóðsins í a.m.k. þrjú ár á undanfarandi fjórum árum og greitt lágmarksiðgjald í sjóðinn sem er eigi minna en 35.000 kr. hvert ár. Fjárhæðin er verðtryggð og miðar við vísitölu neysluverðs miðað við grunnvísitölu 173,5.
 - 11.1.2. Sjóðfélagi hefur uppfyllt skyldu til lágmarkstryggingaverndar með greiðslum til sjóðsins í a.m.k. sex mánuði á síðasta tólf mánaða tímabili.
 - 11.1.3. Ekki má rekja orkutap til ofnotkunar áfengis, lyfja eða fíkniefna.
- 11.2. Hafi sjóðfélagi öðlast rétt til framreiknings, sem fallið hefur niður vegna tímabundinnar fjarveru af vinnumarkaði, vegna vinnu erlendis, náms, leyfis frá störfum, barneigna eða sambærilegra ástæðna skal framreikningsréttur stofnast á nýjan leik eigi síðar en sex mánuðum frá því hann hefur aftur störf og greiðslu lágmarksiðgjalds til sjóðsins.
- 11.3. Ef sjóðfélagi á rétt á framreiknuðum réttindum skal til viðbótar við áunnin réttindi reikna hvaða ellilífeyrisréttindi hann hefði áunnið sér frá orkutapi með greiðslu iðgjalds til 65 ára aldurs og bæta við áunninn örorkulífeyrisrétt. Við framreikning réttindaöflunar skal reikna með meðaltali innborgaðra iðgjalda til lágmarkstryggingaverndar sem renna til tryggingadeildar næstu þriggja ára á undan því ári sem orkutap átti sér stað. Reynist þriggja ára meðaltal sjóðfélagsins óhagstætt vegna t.d. sjúkdóma eða atvinnuleysis er heimilt að leggja til grundvallar meðaltal átta almanaksára fyrir orkutapið og sleppa því almanaksári sem lakast er sem og því almanaksári sem hagstæðast er. Hafi sjóðfélagi greitt iðgjöld í skemmri tíma en átta ár fyrir orkutapið skal reikna út frá viðkomandi árafjölda. Við útreikning á meðaltali skal þó ekki reikna með hærri iðgjöldum en greidd hefðu verið af 12 milljón kr. árslaunum, sbr. grein 9.15. Viðmiðunarfjárhæð launa tekur breytingum í byrjun hvers árs í samræmi við breytingu á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar í janúar 2007, 266,2. Fullur örorkulífeyrir er greiddur m.v. 100% örorku en lífeyrisgreiðslur eru hlutfallslegar ef orkutapið er á bilinu 50% - 100%.
- 11.4. Örorkulífeyrir er greiddur ef trúnaðarlæknir metur orkutap að minnsta kosti 50%. Réttur til örorkulífeyris stofnast ekki ef sjóðfélagi hefur ekki orðið fyrir tekjumissi af völdum örorkunnar.
- 11.5. Örorkumatið skal vera læknisfræðilegt og fyrstu tvö árin miða við vanhæfni sjóðfélaga til að gegna því starfi sem hann gegndi er hann varð öryrki og hefur menntun eða reynslu til að gegna. Að því tímabili loknu skal orkutap metið á ný með tilliti til vanhæfni sjóðfélaga til almennra starfa, nýrra upplýsinga um heilsufar og störf og árangurs af endurhæfingu.
- 11.6. Hundraðshluta örorku skal ákvarða að fengnum upplýsingum um heilsufarssögu umsækjanda og upplýsingum um störf og möguleika hans á öflun launatekna á matsdegi. Mat á orkutapi skal miðast við þær heilsufarslegu breytingar sem sjóðfélagi hefur orðið fyrir eftir að hann hóf greiðslur á lágmarksiðgjaldi til sjóðsins.
- 11.7. Örorkuna skal meta eigi sjaldnar en á tveggja ára fresti eða oftár ef óskir þess efnis liggja fyrir af hálfu sjóðstjórnar eða af hálfu örorkulífeyrisþegans. Sjóðurinn skal lækka eða fella niður örorkulífeyri þeirra öryrkja sem fá starfsorku sína aftur að nokkru eða öllu leyti. Sömuleiðis ber sjóðnum að hækka örorkulífeyrinn, ef örorkan vex til muna og án sjálfskaparvíta frá því sem hún var metin við fyrri ákvarðanir.

- 11.8. Aldrei skal samanlagður örorku- og barnalífeyrir vera hærrí en sem nemur þeim tekjumíssi sem sjóðfélaginn hefur orðið fyrir vegna örorkunnar, metið samkvæmt ákvæðum þessarar greinar. Við mat á tekjumíssi er tekið tillit til atvinnutekna, lífeyris- og bótagreiðslna frá almannatryggingum og öðrum lífeyrissjóðum svo og kjarasamningsbundinna tryggingabóta sem sjóðfélaginn nýtur vegna örorkunnar. Því til sönnunar getur sjóðurinn krafist vottorða frá skattstofu, vinnuveitanda o.s.frv. Til mats á því hvort tekjuskerðing hafi orðið vegna örorkunnar skal nota sem viðmiðunartekjur meðaltal tekna sjóðfélagsins síðustu þrjú almanaksár fyrir orkutapið verðbætt til úrskurðardags. Reynist þriggja ára meðaltal sjóðfélagsins óhagstætt vegna t.d. sjúkdóma eða atvinnuleysis er heimilt að leggja til grundvallar meðaltal átta almanaksára fyrir orkutapið og sleppa því almanaksári sem lakast er sem og því almanaksári sem hagstæðast er. Hafi sjóðfélagi greitt iðgjöld í skemmri tíma en átta ár fyrir orkutapið skal reikna út frá viðkomandi árafjölda. Viðmiðunartekjurnar taka breytingum frá úrskurðardegi í samræmi við breytingar sem verða á launavísitölu. Að sama skapi er sjóðnum heimilt að líta fram hjá einstökum greiðslum á viðmiðunartímabilinu sem eru ekki hluti af almennum launagreiðslum. Með því er til að mynda vísað til eingreiðslna vegna starfslokasamninga eða annarra greiðslna sem víkja verulega frá fjárhæð þeirra greiðslna sem eru grundvöllur iðgjalds-greiðslna til sjóðsins á viðmiðunartímabilinu. Í slíkum tilfellum skal heimilt að líta til allt að fimm ára fyrir orkutapið.
- 11.9 Heimilt er að fengnu áliti trúnaðarlæknis, að setja það skilyrði fyrir greiðslu örorkulífeyris, að sjóðfélagi fari í endurhæfingu, sem bætt gæti heilsufar hans enda sé þess gætt að slík endurhæfing standi honum til boða og aðstæður viðkomandi leyfi að hann nýti sér hana. Trúnaðarlæknir sjóðsins, eða eftir atvikum annar sérfróður þjónustuaðili sem sjóðurinn velur, skal leggja mat á það hvort líklegt sé að skipulögð endurhæfing muni skila árangri og þá gera áætlun um endurhæfinguna og umfang hennar. Endurmat á orkutapi skal fara fram að lokinni endurhæfingu.
- 11.10. Skyllt er sjóðfélaga sem sækir um örorkulífeyri úr sjóðnum eða nýtur hans að láta sjóðnum í té allar upplýsingar um heilsufar sitt og atvinnutekjur sem nauðsynlegar eru til þess að dæma um rétt hans til örorkulífeyris og ef nauðsynlegt er, gangast undir læknisskoðun hjá trúnaðarlækni sjóðsins. Berist ekki fullnægjandi gögn og upplýsingar frá sjóðfélagi og hann sinnir ekki tilmælum sjóðsins þar að lútandi skal umsókn hans vísað frá. Þá er örorkulífeyrisþegum skyllt að upplýsa sjóðinn um breytingar á högum sínum að því marki sem þær kunna að hafa áhrif á rétt til greiðslu örorkulífeyris eða fjárhæð hans, svo sem er varðar heilsufar eða tekjur.
- 11.11. Örorkulífeyrir greiðist ekki fyrstu þrjú mánuði eftir orkutap, eða ef örorka varir skemur en sex mánuði.
- 11.12 Örorkulífeyrir fellur niður við töku ellilífeyris úr tryggingadeild, eða við almennan ellilífeyrisaldur í þeirri samtryggingarleið sem sjóðfélagi greiddi síðast til, eða þegar örorka er metin minna en 50% eða þegar sjóðfélagi hættir að verða fyrir tekjumíssi sbr. gr. 11.4. og 11.8.
- 11.13. Ellilífeyrisréttur sjóðfélaga sem notið hefur örorkulífeyris úr tryggingadeild skal ákveðinn þannig að auk áunninna réttinda skal reikna af þeim hluta, er hundraðshluti örorku segir til um og vegna þess tíma sem sjóðfélagi hefur notið örorkulífeyris, réttindi vegna iðgjalda, sem við úrskurð örorkulífeyris voru reiknuð sjóðfélaganum vegna framreiknings. Ellilífeyrisréttur sem þannig er ákveðinn reiknast samkvæmt þeirri samtryggingarleið sem sjóðfélaginn greiddi síðast til og greiðist frá almennum ellilífeyrisaldri deildarinnar. Ellilífeyrisréttur sjóðfélaga úr tryggingadeild fyrir sjóðfélaga sem síðast greiddi til Erfanlegu leiðarinnar ákvarðast þó samkvæmt Frjálsu leiðinni.

12. Makalífeyrir

- 12.1. Nú andast sjóðfélagi, sem naut ellilífeyris eða örorkulífeyris úr sjóðnum eða greitt hefur iðgjald til hans a.m.k. 24 mánuði eða hefur öðlast rétt til framreiknings og lætur eftir sig maka og á eftirlifandi maki þá rétt á lífeyri úr sjóðnum.
- 12.2. Við fráfall sjóðfélaga er greiddur makalífeyrir til eftirlifandi maka. Fullur makalífeyrir skal aldrei greiddur skemur en í 24 mánuði en hafi makinn barn yngri en 18 ára á framfæri sem sjóðfélaginn framfærði áður, eða ef makinn er 50% öryrki og yngri en 70 ára, skal fullur makalífeyrir greiddur á meðan það ástand varir.

- 12.3. Fullur makalífeyrir er 50% af áunnum ellilífeyri sjóðfélaga við andlátið. Þegar skilyrði 11.1. um iðgjaldgreiðslutíma eru uppfyllt, skal, auk áunninna ellilífeyrisréttinda, telja 50% þeirra ellilífeyrisréttinda sem ætla má að sjóðfélaginn hefði áunnið sér fram til 65 ára aldurs, reiknað í samræmi við ákvæði 11.3. Hafi sjóðfélagi notið örorkulífeyris frá tryggingadeild við andlátið skulu skilyrði greinar 11.1 miðuð við þann tíma sem orkutap er reiknað frá.
- 12.4. Maki samkvæmt þessari grein telst sá eða sú sem við andlátið var við hjúskap með sjóðfélagi, eða óvígðri sambúð, enda hafi fjárfélagi ekki verið slitið fyrir andlát sjóðfélagsins. Með óvígðri sambúð er átt við sambúð tveggja einstaklinga sem eiga sameiginlegt lögheimili, eru samvistum, eiga barn saman, eiga von á barni saman eða sambúðin hefur varað samfleytt í a.m.k. tvö ár. Réttur til makalífeyris fellur niður ef makinn gengur í hjónaband á ný, stofnar til sambúðar sem jafna má til hjúskapar, nema kveðið sé á um annað í samþykktum.

13. Barnalífeyrir

- 13.1. Andist sjóðfélagi sem hefur uppfyllt skyldu til lágmarkstryggingaverndar með greiðslum til sjóðsins í a.m.k. 24 mánuði á undanfarandi 36 mánuðum, hefur öðlast rétt til framreiknings eða notið elli- og örorkulífeyris við andlát skulu börn hans og kjörbörn sem yngri eru en 18 ára eiga rétt á lífeyri til 18 ára aldurs. Sama rétt til lífeyris öðlast börn fædd eða ættleidd fyrir orkutap sjóðfélaga sem nýtur fulls örorkulífeyris. Ef örorka er metin lægri en 100% skal barnalífeyrir vera hlutfallslega lægri. Barnalífeyrir sem greiddur er vegna örorku sjóðfélaga fellur ekki niður þó að sjóðfélaginn hefji töku ellilífeyris úr tryggingadeild.
- 13.2. Fullur barnalífeyrir skal vera að lágmarki 5.500 kr á mánuði með hverju barni örorkulífeyrisþega. Við andlát sjóðfélaga skal barnalífeyrir vera að lágmarki 7.500 kr með hverju barni. Upphæðir þessar skulu breytast árlega í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs miðað við grunnvísitölu 173,5 stig. Barnalífeyrir er greiddur með hverju barni látins sjóðfélaga til 18 ára aldurs.
- 13.3. Fósturbörn og stjúpbörn, sem sjóðfélagi hefur framfært að mestu eða öllu leyti, skulu eiga rétt á barnalífeyri. Skulu lífeyrisgreiðslur sjóðsins vegna slíkra barna vera hinar sömu og vera mundu, ef um börn eða kjörbörn væri að ræða.
- 13.4. Barnalífeyrir greiðist framfæranda barnsins.
- 13.5. Fullur barnalífeyrir skal greiddur ef árleg lágmarksiðgjöld undanfarandi tvö almanaksár fyrir orkutap eða andlát eru a.m.k. kr. 50.000. Ef árleg lágmarksiðgjöld eru lægri, skal barnalífeyrir lækka hlutfallslega og falla niður ef árleg lágmarksiðgjöld eru lægri en 25.000 kr. Upphæðir þessar skulu breytast árlega í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs miðað við grunnvísitöluna 173,5 stig.

14. Flutt réttindi

- 14.1. Sjóðfélagar sem áttu réttindi í Lífeyrissjóði Bolungarvíkur 31. desember 2005 eiga flutt réttindi í tryggingadeild. Um þessi réttindi gilda síðustu samþykktir Lífeyrissjóðs Bolungarvíkur. Um áhrif frestunar eða flýtingar á fjárhæð lífeyris skv. áunnum rétti 31.12.2005 fer þó samkvæmt ákvæðum Tryggingaleiðarinnar sbr. töflu T2.

15. Skipting réttinda og inneignar á milli sjóðfélaga og maka

- 15.1. Sjóðfélagi getur ákveðið að skipta lífeyrisréttindum á milli sín og maka síns í samræmi við 14. grein laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.
- 15.1.1. Að ellilífeyrisgreiðslur sem renna eiga til hans skuli allt að hálfu renna til maka hans eða fyrrverandi maka. Lífeyrissjóðurinn skal þá skipta greiðslum í samræmi við ákvörðun sjóðfélagsins, en þær falla niður við andlát hans. Deyi makinn eða fyrrverandi maki sem nýtur slíkra greiðslna hins vegar á undan sjóðfélaganum skulu greiðslurnar allar renna til sjóðfélagsins.

- 15.1.2. Áður en taka lífeyris hefst en þó eigi síðar en fyrir 65 ára aldur og ef sjúkdómar eða heilsufar draga ekki úr lífslíkum, að verðmæti uppsafnaðra ellilífeyrisréttinda hans skuli allt að hálfu renna til að mynda sjálfstæð ellilífeyrisréttindi fyrir maka hans eða fyrrverandi maka og skerðast þá réttindi sjóðfélagsins sem því nemur. Heildarskuldbinding lífeyrissjóðsins skal ekki aukast við þessa ákvörðun sjóðfélagsins.
- 15.1.3 Að iðgjald vegna hans sem gengur til að mynda lífeyrisréttindi skulu allt að hálfu renna til þess að mynda sjálfstæð réttindi fyrir maka hans. Við ráðstöfun iðgjalds til lágmarkstryggingaverndar og viðbótartryggingaverndar skal litið svo á að iðgjaldsstofni sjóðfélagsins hafi verið skipt milli hans og makans eins og iðgjaldinu.
- 15.2. Réttthafa er óheimilt að framselja, veðsetja eða á annan hátt ráðstafa innstæðu eða réttindum skv. samningi um viðbótartryggingavernd eða lífeyrisréttindi í séreign við Frjálsa lífeyrissjóðinn, sbr. 8. gr. laga nr. 129/1997, nema með samkomulagi skv. 1.-3. tl. mgr. 14. gr. sömu laga.

16. Tilhögun lífeyrisgreiðslna

- 16.1. Umsókn sjóðfélaga um greiðslu lífeyris skal vera skrifleg og gerð á því formi sem sjóðurinn vísar til hverju sinni.
- 16.2. Lífeyrir greiðist úr tryggingadeild og bundinni séreign mánaðarlega eftir á. Fyrst fyrir næsta mánuð er lífeyrisréttur myndaðist og síðasta sinn fyrir þann mánuð er réttur til lífeyris fellur úr gildi. Ellilífeyrir greiðist frá og með næsta mánuði eftir að umsókn berst sjóðnum. Þó er sjóðnum heimilt að greiða ellilífeyri úr bundinni séreign í sama mánuði og umsókn berst sjóðnum. Þegar hámarksaldri er náð skv. gr. 10.2. skal sjóðurinn hefja greiðslu ellilífeyris vegna næsta mánaðar þar á eftir, enda hafi sjóðurinn nauðsynlegar upplýsingar þar að lútandi. Aldrei skal sjóðnum skylt að úrskurða lífeyri lengra aftur í tímann en fjögur ár sem reiknast frá byrjun mánaðar er umsókn berst sjóðnum. Nemi áunnin réttindi til ellilífeyris minna en 1.500 kr. á mánuði, og ekki er um sameiningu við önnur réttindi að ræða, er sjóðnum heimilt að greiða lífeyrisþega í einu lagi þá upphæð sem svarar til tryggingafræðilegs virðis lífeyrisréttarins, óski hann þess. Upphæðin uppfærisk mánaðarlega í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar miðað við grunnvísitöluna 230. Ef bundin séreign sjóðfélaga er lægri en 500.000 kr. er sjóðfélaga heimilt að fá hana greidda út í heilu lagi. Upphæðin uppfærisk árlega í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs miðað við grunnvísitölu 173,5 stig.
- 16.3. Þegar rétthafi hefur náð 60 ára aldri er heimilt að hefja útborgun lífeyrissparnaðar úr frjálsri séreign. Útgreiðslur geta þó ekki hafist fyrr en tveim árum eftir fyrstu inngreiðslu. Verði rétthafi öryrki og orkutapið sem hann verður fyrir er 100% á hann rétt á að fá frjálsan lífeyrissparnað sinn og vexti greidda út með jöfnum árlegum greiðslum á 7 árum. Með jöfnum greiðslum er átt við að rétthafi fái á hverju ári þann hluta af innistæðu sinni, að meðtöldum tekjum vegna hennar, sem samsvarar fjölda þeirra ára er eftir standa af endurgreiðslutímanum. Nú er örorkuprósentan lægri en 100% og lækkar þá árleg útborgun í hlutfalli við lækkan örorkuprósentunnar og úttektartíminn lengist samsvarandi. Ef innistæða rétthafa nær ekki 500.000 krónum skal dreifa útborgun á skemmri tíma en 7 ár ef viðkomandi sjóðfélagi/rétthafi fer fram á slíkt með skriflegri beiðni. Viðmiðunarfrjárhæð þessi breytist í hlutfalli við breytingu á vísitölu neysluverðs miðað við grunnvísitölu 173,5.
- 16.4. Deyi rétthafi áður en séreignin er að fullu greidd út, fellur hún til erfingja hans og skiptist milli þeirra eftir reglum erfðalaga. Láti sjóðfélagi ekki eftir sig maka eða barn rennur innistæðan til dánarbúsins.
- 16.5. Kostnaður við flutning bundinnar eða frjálsrar séreignar getur numið allt að 1% af inneign rétthafans en að lágmarki 5.000 kr.
- 16.6. Samningum um viðbótarlífeyrissparnað er hægt að segja upp með tveggja mánaða fyrirvara. Samningur fellur úr gildi ef rétthafi hættir störfum, sem er forsenda fyrir greiðslu hans til Frjálsa lífeyrissjóðsins, nema hann óski að halda áfram að greiða til sjóðsins. Uppsögn samnings um séreignarsparnað eða viðbótartryggingavernd veitir ekki rétt til útborgunar innistæðu eða réttinda. Rétt höfum er heimilt að gera samning um flutning innistæðu eftir uppsögn. Flutningur takmarkast við þá sem geta boðið upp á samning um viðbótartryggingavernd, sbr. 3. mgr. 8. gr. laga nr. 129/1997, gegn greiðslu kostnaðar skv. 16.5.

17. Endurgreiðsla iðgjalds

- 17.1. Heimilt er skv. umsókn að endurgreiða séreign og réttindi erlendra ríkisborgara, sem hverfa úr sjóðnum vegna brottflutnings úr landi, enda sé slík endurgreiðsla ekki óheimil samkvæmt milliríkjasamningum sem Ísland er aðili að. Heimilt er að draga frá endurgreiddu iðgjaldi að viðbættum vöxtum kostnað vegna tryggingaverndar, sem sjóðfélaginn hefur notið og kostnað vegna umsýslu samkvæmt mati tryggingafræðings. Óheimilt er að endurgreiða iðgjöld ríkisborgara annarra ríkja Evrópskra efnahagssvæðisins (EES) skv. gildandi milliríkjasamningum.

18. Bann við framsali og veðsetningu lífeyris

- 18.1. Réttur til lífeyris verður eigi af hendi látinn né veðsettur.

19. Málsmeðferð og gerðardómur

- 19.1. Um málsmeðferð í ágreiningsmálum sjóðfélaga gagnvart lífeyrissjóðnum gilda ákvæði stjórnslu- laga nr. 37/1993 eftir því sem við á, svo sem um birtingu ákvörðunar, rökstuðning og endurupptöku.
- 19.2. Vilji sjóðfélagi ekki una úrskurði sjóðstjórnar í máli, er hann hefur skotið til hennar, getur hann vísað málinu til gerðardóms innan þriggja mánaða frá því tilkynnt var um úrskurðinn. Gerðardómurinn skal skipaður þremur mönnum, einum tilnefndum af sjóðfélagi, einum af lífeyrissjóðnum og odda- manni tilnefndum af Fjármálaeftirlitinu. Gerðardómurinn skal úrskurða í málinu á grundvelli þeirra krafna, sönnunargagna, málsástæðna og annarra upplýsinga sem lágu fyrir sjóðstjórn er hún tók ákvörðun um málið. Komi fram nýjar kröfur, sönnunargögn og málsástæður við meðferð málsins fyrir gerðardómi, skal málinu vísað aftur til sjóðstjórnar til endurupptöku. Sjóðstjórn er þá skylt að taka málið upp að nýju til úrskurðar. Úrskurður gerðardómsins er bindandi fyrir báða aðila. Kostnaði vegna starfa gerðardómsins skal skipt milli málsaðila eftir mati dómsins, en þó skal sjóðfélagi ekki greiða meira en 1/3 þess kostnaðar. Um málsmeðferð fyrir gerðardómnum fer að öðru leyti samkvæmt lögum um samningsbundna gerðardóma.

20. Eftirlit

- 20.1. Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með starfsemi lífeyrissjóðsins í samræmi við lög nr. 129/1997 og 87/1998.

21. Breytingar á samþykktum

- 21.1. Breytingar á samþykktum þessum öðlast því aðeins gildi að þær hafi verið samþykktar með a.m.k. 2/3 hlutum greiddra atkvæða á ársfundi sjóðsins eða aukaársfundi og hlotið staðfestingu fjármála- ráðuneytis.
- 21.2. Tillaga um breytingar á samþykktum þarf að berast stjórn sjóðsins með skriflegum hætti tveim vikum fyrir ársfund. Tillögurnar skulu birtar á vefsíðu sjóðsins tveimur vikum fyrir ársfund.
- 21.3. Stjórn sjóðsins hefur heimild til að víkja frá gr. 21.1.-21.2. og gera breytingar á samþykktum sem leiða beinlínis af lögum, eða eru nauðsynlegar til að sjóðurinn geti haldið starfsleyfi.

22. Gildistaka

- 22.1. Samþykktir þessar gilda frá 1. júlí 1999 með síðari breytingum, nú síðast í maí 2016, sbr. samþykki ársfundar 26. maí 2016. Breytingarnar öðlast gildi fyrsta dag næsta mánaðar eftir staðfestingu fjármálaráðuneytisins.

Viðauki

1. a.

Ákvörðun stjórnar um lækkun réttinda og lífeyris sjóðfélaga skv. gr. 6.5 í samþykktum Frjálsa lífeyris-sjóðsins kynnt á ársfundi sjóðsins 13. apríl 2011 sbr. gr. 6.6

Lífeyrisréttindi áunnin 2010 og fyrr og lífeyrir sem byggist á réttindum sem aflað var 2010 og fyrr verða lækkuð um 0,75% mánaðarlega næstu 12 mánuði eftir að gildistaka ákvörðunar hefur hlotið staðfestingu fjármálaráðuneytisins eða þar til jafnvægi næst á milli eigna og áfallinna skuldbindinga sjóðsins verði það fyrr.

1. b.

Breyting réttinda í Tryggingadeild 2 og Tryggingadeild 3

Frjálsi lífeyrissjóðurinn bauð frá árinu 1999 til 2001 upp á fjórar samtryggingarleiðir. Tvær þeirra, Tryggingadeild 2 og Tryggingadeild 3, voru svo lagðar niður 1. janúar 2002 með breytingu samþykktu. Uppbygging leiðanna var með þeim hætti að Tryggingadeild 2 greiddi lífeyri úr samtryggingu frá 75 ára aldri og Tryggingadeild 3 frá 80 ára aldri, en frá 70 ára aldri fram til greiðslu lífeyris úr samtryggingu var greiddur lífeyrir úr bundinni séreign.

Með breytingu þessari eru réttindi þeirra sjóðfélaga sem greiddu í Tryggingadeild 2 og Tryggingadeild 3 sameinuð réttindum í Frjálsu leiðinni og Erfanlegu leiðinni. Sjóðfélögum stendur til boða að velja í hvora leiðina réttindum þeirra er ráðstafað. Sé ekkert valið er réttindum ráðstafað í þá leið sem sjóðfélagi greiddi í eftir 1. janúar 2002. Hafi sjóðfélagi ekki greitt til sjóðsins eftir 1. janúar 2002 er réttindum hans ráðstafað inn í Frjálsu leiðina. Réttindum er ráðstafað í síðasta lagi 1. september 2015. Með breytingu þessari eru réttindi þeirra sjóðfélaga sem greiddu í Tryggingadeild 2 og Tryggingadeild 3 sameinuð réttindum í Frjálsu leiðinni og Erfanlegu leiðinni.

Færsla réttinda úr Tryggingadeild 2 og 3 í Frjálsu leiðina

Réttindi í bundinni séreign færast til frjálsrar séreignar. Samtryggingarréttindi breytast í samtryggingarréttindi í Frjálsu leiðinni með stuðlum úr töflu A.

Færsla réttinda úr Tryggingadeild 2 og 3 í Erfanlegu leiðina

Samtryggingarréttindi verða óbreytt frá þeim rétti sem myndaðist með greiðslum í Tryggingadeild 2 og 3, en lífeyristökualdur er hækkaður í samræmi við Erfanlegu leiðina. Greitt er í bundna séreign sjóðfélaga úr tryggingadeildinni samkvæmt áunnum rétti hans í viðkomandi leið og stuðlum í töflu B.

Tafla A

Flutningur réttinda í Frjálsu leiðina

Réttindi í samtryggingu skulu margfölduð með stuðlunum í töflunni.

Aldur	Samtryggingarleið	
	Tryggingadeild 2	Tryggingadeild 3
16	0,728811	0,530738
17	0,728418	0,530059
18	0,727883	0,529134
19	0,727194	0,527943
20	0,726362	0,526505
21	0,725398	0,524838
22	0,724310	0,522957
23	0,723106	0,520873
24	0,721790	0,518597
25	0,720368	0,516137
26	0,718845	0,513504

Aldur	Tryggingadeild 2	Tryggingadeild 3
27	0,717228	0,510706
28	0,715523	0,507756
29	0,713737	0,504668
30	0,711878	0,501452
31	0,709950	0,498117
32	0,707959	0,494673
33	0,705913	0,491133
34	0,703818	0,487510
35	0,701682	0,483814
36	0,699507	0,480053
37	0,697299	0,476233
38	0,695062	0,472364
39	0,692801	0,468453
40	0,690519	0,464505
41	0,688217	0,460524
42	0,685897	0,456511
43	0,683560	0,452468
44	0,681205	0,448395
45	0,678832	0,444290
46	0,676438	0,440149
47	0,674021	0,435970
48	0,671579	0,431746
49	0,669109	0,427474
50	0,666607	0,423146
51	0,664070	0,418759
52	0,661495	0,414306
53	0,658881	0,409786
54	0,656228	0,405199
55	0,653538	0,400548
56	0,650815	0,395840
57	0,648066	0,391088
58	0,645303	0,386310
59	0,642539	0,381533
60	0,639794	0,376789
61	0,637094	0,372124
62	0,634468	0,367587
63	0,631951	0,363240
64	0,629582	0,359148
65	0,627399	0,355381
66	0,625448	0,352015
67	0,623765	0,349116
68	0,622406	0,346777
69	0,621417	0,345080
70	0,620840	0,344097

Tafla B**Flutningur réttinda í Erfanlegu leiðina**

Flytja skal fjárhæð sem svarar til margfeldis árlegra réttinda úr samtryggingu og viðeigandi stuðuls úr töflunni í bundna séreign. Réttindi úr Erfanlegu leiðinni verða hin sömu og var í Tryggingadeildum 2 og 3 fyrir breytingu.

Aldur	Samtryggingarleið	
	Tryggingadeild 2	Tryggingadeild 3
16	0,708447	0,280046
17	0,733554	0,289970
18	0,759556	0,300246
19	0,786482	0,310889
20	0,814369	0,321910
21	0,843249	0,333325
22	0,873160	0,345146
23	0,904139	0,357390
24	0,936225	0,370071
25	0,969460	0,383207
26	1,003886	0,396812
27	1,039547	0,410906
28	1,076489	0,425506
29	1,114761	0,440632
30	1,154413	0,456303
31	1,195498	0,472541
32	1,238072	0,489366
33	1,282191	0,506802
34	1,327918	0,524873
35	1,375315	0,543605
36	1,424451	0,563023
37	1,475396	0,583156
38	1,528225	0,604034
39	1,583017	0,625687
40	1,639857	0,648149
41	1,698834	0,671456
42	1,760044	0,695644
43	1,823589	0,720755
44	1,889577	0,746832
45	1,958128	0,773920
46	2,029367	0,802070
47	2,103431	0,831336
48	2,180470	0,861778
49	2,260647	0,893458
50	2,344138	0,926447
51	2,431138	0,960822
52	2,521863	0,996667

Aldur	Tryggingadeild 2	Tryggingadeild 3
53	2,616550	1,034077
54	2,715463	1,073155
55	2,818897	1,114017
56	2,927182	1,156794
57	3,040689	1,201632
58	3,159836	1,248696
59	3,285100	1,298172
60	3,417020	1,350275
61	3,556216	1,405247
62	3,703397	1,463369
63	3,859384	1,524962
64	4,025122	1,590401
65	4,201716	1,660118
66	4,390452	1,734622
67	4,592840	1,814505
68	4,810662	1,900468
69	5,046025	1,993342
70	5,301438	2,094113
71	5,579904	2,203962
72	5,885035	2,324310
73	6,221203	2,456876
74	6,593732	2,603753
75	7,009150	2,767508
76	á ekki við	2,951310
77	á ekki við	3,159103
78	á ekki við	3,395834
79	á ekki við	3,667770
80	á ekki við	3,982923

Tafla T1

Réttindatafla tryggingadeildar skv. gr. 8.7 og gr. 10 í samþykktum Frjálsa lífeyrissjóðsins.

Réttindatöflurnar tóku gildi 1. júní 2014. Þær giltu um iðgjöld sem voru greidd eftir þann tíma, þ.m.t. um iðgjöld sem voru greidd vegna tímabíla fyrir 1. júní 2014.

Ellilífeyrisréttindi m.v. 10.000 kr. iðgjald til tryggingadeildar.

	Samtryggingarleið		
	Erfanlega leiðin	Frjálsa leiðin	Tryggingaleiðin
Iðgjald til tryggingadeildar sbr. gr. 9.1	3,40%	7,95%	12%
Eftirlaunaaldur	85	70	67
16	8.987	4.335	3.644
17	8.752	4.142	3.485
18	8.576	3.955	3.331
19	8.051	3.783	3.189
20	7.580	3.623	3.057
21	7.154	3.475	2.934

	Samtryggingarleið		
	Erfanlega leiðin	Frjálsa leiðin	Tryggingaleiðin
Iðgjald til tryggingadeildar sbr. gr. 9.1	3,40%	7,95%	12%
Eftirlaunaaldur	85	70	67
22	6.766	3.336	2.818
23	6.407	3.205	2.709
24	6.077	3.082	2.606
25	5.773	2.966	2.509
26	5.493	2.857	2.418
27	5.237	2.754	2.332
28	5.007	2.658	2.251
29	4.796	2.568	2.175
30	4.606	2.483	2.103
31	4.434	2.403	2.035
32	4.283	2.328	1.971
33	4.151	2.258	1.911
34	4.037	2.191	1.854
35	3.937	2.129	1.799
36	3.852	2.069	1.748
37	3.782	2.013	1.699
38	3.725	1.960	1.653
39	3.680	1.909	1.608
40	3.644	1.861	1.565
41	3.616	1.814	1.524
42	3.596	1.769	1.484
43	3.582	1.725	1.445
44	3.573	1.683	1.408
45	3.568	1.642	1.371
46	3.567	1.602	1.335
47	3.569	1.562	1.300
48	3.575	1.524	1.266
49	3.585	1.486	1.233
50	3.601	1.449	1.200
51	3.622	1.413	1.168
52	3.652	1.379	1.137
53	3.692	1.345	1.107
54	3.745	1.312	1.078
55	3.814	1.280	1.049
56	3.901	1.250	1.022
57	4.011	1.221	995
58	4.146	1.193	969
59	4.307	1.166	944
60	4.500	1.141	920
61	4.720	1.116	897
62	4.964	1.092	874
63	5.225	1.068	851
64	5.493	1.045	828
65	5.589	1.013	800
66	5.503	974	767
67	5.390	935	935
68	5.243	895	895
69	5.062	854	854

Tafla T2

Réttindatafla tryggingadeildar skv. gr. 8.7, gr. 10 og gr. 14.1 í samþykktum Frjálsa lífeyrissjóðsins

Breyting ellilífeyrisréttinda með frestun/flýtingu á töku ellilífeyris fyrir sjóðfélaga í Frjálsu leiðinni og Tryggingaleiðinni. Taflan sýnir ellilífeyrisréttindi sem hundraðshluta af lífeyrisréttindum við 70 ára aldur í Frjálsu leiðinni og við 67 ára aldur í Tryggingaleiðinni.

Aldur	Samtryggingarleið	
	Frjálsa leiðin	Tryggingaleiðin
60	46,0	60,0
61	49,4	64,3
62	53,1	68,9
63	57,1	74,0
64	61,6	79,7
65	66,4	85,8
66	71,8	92,5
67	77,8	100,0
68	84,4	107,0
69	91,7	114,9
70	100,0	122,5
71	107,8	131,8
72	116,6	142,2
73	126,6	
74	138,1	
75	151,2	

Tafla T3

Endurgreiðslutafla skv. gr. 11.3 í samþykktum Frjálsa lífeyrissjóðsins

Taflan sýnir það hlutfall af iðgjöldum umfram hámark sbr. gr. 11.3 sem greiðist í frjálsa séreign.

Iðgjald til tryggingadeildar sbr. gr. 9.1	Samtryggingarleið		
	Erfanlega leiðin	Frjálsa leiðin	Tryggingaleiðin
Eftirlaunaaldur	85	70	67
16	0,0689	0,0279	0,0255
17	0,0938	0,0377	0,0345
18	0,1204	0,0483	0,0441
19	0,1446	0,0577	0,0527
20	0,1668	0,0663	0,0605
21	0,1875	0,0741	0,0676
22	0,2073	0,0812	0,0740
23	0,2262	0,0877	0,0798
24	0,2442	0,0936	0,0851
25	0,2612	0,0988	0,0898
26	0,2769	0,1034	0,0938
27	0,2910	0,1073	0,0973
28	0,3037	0,1106	0,1001
29	0,3152	0,1132	0,1024
30	0,3258	0,1154	0,1042
31	0,3349	0,1170	0,1056
32	0,3424	0,1180	0,1063
33	0,3485	0,1184	0,1066
34	0,3537	0,1185	0,1065

	Samtryggingarleið		
	Erfanlega leiðin	Frjálsa leiðin	Tryggingaleiðin
Iðgjald til tryggingadeildar sbr. gr. 9.1	3,40%	7,95%	12%
Eftirlaunaaldur	85	70	67
35	0,3580	0,1181	0,1061
36	0,3613	0,1174	0,1054
37	0,3635	0,1164	0,1043
38	0,3650	0,1150	0,1030
39	0,3658	0,1135	0,1015
40	0,3662	0,1117	0,0999
41	0,3661	0,1099	0,0981
42	0,3657	0,1079	0,0962
43	0,3650	0,1058	0,0942
44	0,3642	0,1037	0,0923
45	0,3633	0,1016	0,0903
46	0,3623	0,0994	0,0883
47	0,3613	0,0973	0,0862
48	0,3602	0,0951	0,0842
49	0,3591	0,0929	0,0822
50	0,3578	0,0906	0,0801
51	0,3561	0,0883	0,0779
52	0,3538	0,0857	0,0755
53	0,3505	0,0829	0,0730
54	0,3459	0,0798	0,0701
55	0,3394	0,0763	0,0669
56	0,3305	0,0722	0,0632
57	0,3184	0,0675	0,0590
58	0,3022	0,0621	0,0542
59	0,2810	0,0559	0,0487
60	0,2538	0,0488	0,0424
61	0,2198	0,0408	0,0354
62	0,1780	0,0319	0,0276
63	0,1277	0,0221	0,0190
64	0,0685	0,0114	0,0098

Tafla T4

Réttindatafla tryggingadeildar skv. gr. 8.6

Breyting ellilífeyrisréttinda ef sjóðfélagi velur að greiðslum bundinnar séreignar ljúki fyrir 85 ára aldur í Erfanlegu leiðinni en þá taka við ellilífeyrisgreiðslur úr tryggingadeild til æviloka. Taflan sýnir ellilífeyrisréttindi sem hundraðshluta af lífeyrisréttindum við 85 ára aldur í Erfanlegu leiðinni.

Erfanlega leiðin	
Aldur	Hlutfall
82	59,4
83	69,8
84	83,0
85	100,0